

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Bucsuznak a főiskolai tanárok a református egyházkerülettől

Megható jelenet játszódott le ma a tiszántúli egyházkerület közgyűlésén: az akadémia tanári kara bucsuzott el az egyházkerülettől. Érzéssel, mély jelentőséggel tele pillanatok voltak azok, amikor Kun Béla dr., az akadémia ez időszereint való rektora bucsuzott a közgyűléstől, az elnökségtől. A válás pillanataiban sokaknak szemében csillogtak könnyek, a szónokok hangján a meghatottság érzése rezgett.

Amikor a közgyűlés kimondta a nagyjelentőségű, kulturtörténeti határozatot, hogy az egyetem megnyitásával együtt az akadémiai tanszakokat megszünteti, az akadémia tanárokara bevonult a terembe s elhelyezkedett az elnöki emelvény előtt és Kun Béla dr. rektor beszélni kezdett:

A tanárok bucsuszava.

Főtiszteletű és Méltóságos Közgyűlés!

Ime hát elhatározott dolog, hogy a debreceni kollégium akadémiai tanszakai a folyó iskolai év végével megszűnnek, és most van utolsó alkalom arra, hogy mint a kollégium akadémiai működő tanárok megjelenhetünk. Sorsunk tovább alakulása ma még ismeretlen. Lehet, hogy munkánk itt folyik tovább ez ódon falak közt s lehet, hogy nem válunk el teljesen a kollégiumtól és az egyházkerülettől. Am az már bizonyos, hogy az a szolgálat, amelyet eddig végeztünk, megszűnik, és amikor eddigi munkakörünket elveszítjük, nem tudunk hideg-hangtalanul, száraz szemekkel félreállani.

Nem a kollégiumot siratjuk. Ez a nagy szerű intézet, amely egy negyedfélszáz esztendőn át volt a világosságnak fél Magyarországon legszebb fényforrása, nem gyászunknak, hanem dicsekvésünknek tárgya lesz mindenkori, s most a nagy változás után nem a megsemmisülés, hanem a megdicsőülés útján halad.

Nem is a magunk sorsa felett keseregünk. Ez, ha most bizonytalanra fordult is, nem lehet aggasztó, hiszen a magyar társadalom nem oly igen gazdag a tudomány és tanítás munkáiban, hogy a mi teljes önértékünk szerint tisztes munkaerőnket eldobni lehessen. De nem állhatunk száraz szemmel félre, mert kedves és tiszteletreméltó kötelek szakadtak ma itt el. Mi büszkék voltunk arra, hogy tanári munkánkat olyan főhatóság szolgálatában végezzük, amelyiknek velünk szemben nincs más követelése, mint hogy éljünk a tudomány és tanítás az azt legjobban meggyőződésünk szerint; amelyik boldogulásunkat, előhaladásunkat szívesen látja s támogatja. Mi örülünk annak, hogy e főhatóságnak magunk is tagjai lehetünk s a magyar nemzeti kultúra, a tiszta erkölcs, az örök igazságok terjesztésére irányuló munkájában mi is buzgólkodhatunk. Minekünk boldog szeretettel töltötte be a szívünket az a szerencse, hogy ügyünk intézői között számos melegsívű, világos értelmű férfiut megismerhetünk s közöttük nem egy új, nemes barátot szerezhetünk. Miránk példaadó s felemelő volt az az összeköttetés, amelybe a kollégium szolgálata révén egyházunk ki-

válóságaival s elsősorban egyházkerületünk elnökségével jutottunk, s a közélet tisztatlansága s gyűlölködő, gyanakvó volta mellett jól esett közvetlenül látnunk, hogy igenis van abszolút önzetlen munka, és igenis ideálok vezetnek az igazi nagyokat.

Ezeket a lelki gyönyörűségeket, ezeket a kapcsolatok sajnáljuk, ezekért megyünk nehéz szívvel innen el; ezekért érzünk hálát, szeretetet, tiszteletet a kollégium, az egyházkerület, s e közgyűlés elnöksége és tagjai iránt.

Köszönjük, hogy irántunk jók voltak; kérjük, hogy hozzánk hajlandók maradjanak; kívánjuk, hogy az Isten áldja meg az egyházkerületet minden jóval, különösen a püspök és főgondnok urak drága életének megtartásával.

A püspök válasza.

Baltazár Dezső dr. püspök a mély meghatottsággal hallgatott beszéd után a következő szép beszéddel válaszolt a bucsuszavakra:

Régen kerülget már bennünket ennek a bucsuzásnak az előérzete. A könyvek készen állottak a lélek tüköre előtt és most megjelentek. A szorgos munka, buzgólkodás, a határozó lépések a győzelmes kibontakozás felé; minden emelkedő lépcsőről a kikiáltott öröm, minden felebb vivő régióból a bizonyossággá fokozott reményes szines lepelt voltak a bucsuzás gondolata elé. Most ez a gondolat, mint valóság egész súlyával reám szakadt.

Az egyetemmé emelkedésben hiába áll előttünk négy százados mult megdicsőülése; ebben a tényben hiába látunk az itt virasztott s innen sikra szállott nagy ösök és hősök homlokán babért; hiába tudjuk, hogy innen önk a tudományos felmagasztalódás magasságába szállanak, azért a bucsuzás csak fáj mindannyiunknak. Felfű fogta körül Jézust is pedig a megdicsőülés fényével szállott a menybe.

A szolgálatok elismerésének, a nagyszerű vívódások elnyugtatójának, a szenvedések kiengesztelésének protestáns egyetem lett volna az igazi koronája. Akkor most nem kellene bucsuzni, csak ünnepelni. Akkor lett volna történelmi tragédiánk folytonosságában egy igazán derült közbevetés, ahol a vígadás elvált volna sötét utitársától: a siralomtól. De ha a vérünk és életünk sem volt drága, mikor hazánk érdeke hívta áldozatul, nem kell sajnálni a könyveket sem. Ha a magyar nemzeti művelődés az ellenkező szelek fúvása mellett csak úgy tudhatott magának újabb szilárd templomot építeni, ha fundamentumába egy református intézmény gránitköveit építi bele: odaadjuk a gránitköveket. Megöntözzük könyveinkkel, reájuk jegyezzük a lelkiismereti és alkotmányos szabadság jegyeit s ha valamikor a templom csarnokában a kettős szentséget idegen istenek hálványa kezdené beárnyékolni, kiásuk alula a köveket s belőlük tiszta oltárt építeni mindig lesz erőnk.

Lelkiismereti szabadság evangéliumi alapon; alkotmányos szabadság magyar nemzeti alapon! A mi vérünk táplálta ezt a testvériséget; a mi szenvedésünk takargatta, a mi küzdelmünk védte s a mi munkánk jutatta a békés érvényesülés biztosságába. Ennek a kettős fenntartó erőnek egységes szellemét vigyék önk a debreceni tudomány-egyetem életébe. Ezt érvényesítsék, ezt emeljék diadalra. Ezzel tartoznak a négy százados multnak; ezzel tartoznak hazánk-

nak, melynek fejlődése el sem képzelhető más alapokon.

És most elbocsátjuk önöket békekésséggel. Legyen az evangélium lábaiknak szövétneke, a háládatosság szívöknek gazdagsága, a dicső mult emlékei lelkiüknek emlékeztetője.

Amit örökségül vettek világosságban és szabadságban, azokat a kincseket gyarapítva adják tovább az örök jóvendőnek.

Isten áldása legyen mindnyájukon.

Percekig tartott, amíg a közgyűlés tagjain erőt vett fájdalmas érzés hangulata letompult, míg a hivatalos ügyek referálását újból megkezdheték. Az akadémiai tanárok, akiknek legnagyobb része az új egyetemen bir tanszékkal, kivonultak a teremből s a közgyűléstől, amelynek eddig egyik legértékesebb alkotó elemei voltak.

A közigazgatás reformja

Az új törvényjavaslat részletei

A közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslatot Sándor János belügyminiszter a képviselőház egyik közelebbi ülésén terjeszti elő.

A belügyminiszter most egy javaslatot terjeszt elő, mely mindössze harmincnegyzet szakaszból áll — s a közigazgatási tisztviselők kinevezéséről szól. A másik két javaslat mely a közigazgatási reform végrehajtásának teljesítéséhez szükséges, ezidőszereint még előadói tervezet formájában sincsen meg. — Csak az anyag van együtt. A törvényhatóságok szervezetéről szóló második javaslat elkészültét szeptemberre, esetleg októberre remélik, a harmadikét, amelybe a részletkérdéseket foglalják, a jövő esztendő januárjára.

Legfőbb intézkedése a javaslatnak az, hogy az egyes törvényhatósági bizottságokat megfosztja a tisztviselők választásának jogától. Az alispántól a legkisebb tiszteletbeli aljegyzőig a vármegye valamennyi tisztviselőjét a kormány, vagy a kormány előterjesztésére a király nevezi ki.

A közigazgatás feje az alispán lesz s nem mint eddig, a főispán. Az utóbbi a jövőben egyáltalában tartózkodik minden adminisztrációs munkától s a felügyeleti jogok gyakorlásán kívül a kormány politikájának képviselőjére lesz csak hivatott.

Az adminisztráció minden szála az alispán kezében fut össze. Minden közigazgatási ágnak, a közigazdaságnak, az állategészségügynek, az iparnak, a közegészségügynek, az államépítészetnek és a közoktatásnak egy-egy referense lesz a jövőben a vármegyházban. Az előadók a különböző miniszteriumok fogalmazói karából kerülnek vidékre, úgy, hogy a miniszteriumoknak segédtitkárnál kisebb rangú tisztviselője a fogalmazói karban nem lesz.

A tanfelügyelők szintén elvesztik eddigi függetlenségüket: az alispánok referensei lesznek ők is.

A törvényjavaslat az alispánok félmiliónyi átalányt bocsát rendelkezésére és ennek erejéig utalványozási jogot biztosít.

A járásnak is lesz ezentúl önkormányzata, bár sokkalta kevesebb, mint a törvényhatóságoknak. Járási tanács szervezését rendeli el a törvény. A tanács elnöke a főszolgabíró lesz. Tagjait részben választják, részben kirendelik. Az utóbbiak között lesz-

hére évi 3200 korona fizetésben és 800 korona lakáspénzben állapítja meg.

Egyszersmind a teológiai fakultáson vagy azzal kapcsolatban a *sémi philologia* tanítását is elsőrendű szükségnek állapítja meg, felkéri az elnökséget, hogy e tudományos szükségletnek vagy egy egyetemi rendkívüli tanszék szervezése, vagy a kollégiumban egy új docensi állás létesítése után a debreceni egyház egyetemi alapítványának felhasználása mellett kielégíthetése végett az előkészítő lépéseket megtenni s eljárásáról a legközelebbi közgyűlés elé jelentést adni sziveskedjék.

E kérdésnél Sass Béla dr. azt javasolja, hogy a sémi nyelvi tanszék a bölcsészeti karon létesítsék, amely esetben az állam fedezi a költségeket.

Jánosi Zoltán helyeselte e javaslatot. — Egyben néhány kritikai megjegyzést tett a mai teológiai oktatásról.

Baltazár Dezső dr. püspök kijelenti, hogy a mai nehéz viszonyok közt az államnak erre fedezete nincsen, a tanszék szükséges és az egyház egyetemi alapítványa is e célt szolgálja.

Sass Béla megokolja indítványát, majd azt mondja, hogy az alapítványt inkább egyháztörténeti tanszék föllállítására fordítsák.

A megejtett szavazással azonban a közgyűlés az előbb ismertetett határozatot hozta.

E pont után bucsuzott el az akadémia tanári kara az egyházkerülettől, amiről más helyen emlékeztünk meg.

(Az egyházkerület további gondossága.)

Kimondta azután az egyházkerületi közgyűlés, hogy a debreceni református kollégium régi szervezetét fentartani és különösen a kollégiumnak a felsőbb tanulmányokat folytató ifjúság irányában is gondozó, segítő, támogató munkáját a rendelkezésre álló anyagi erők szerint ezentul is folytatni kívánja s e cél érdekében

1. a kollégium felső oktatási intézetének létesítését elhatározza;

2. a kollégium tanári gyűléseinek új szervezetére vonatkozó szabályzatot megállapítja s a kollégiumi igazgató évi tiszteletdíját 1000 koronában állapítja meg;

3. felhívja a kollégiumi gazdasági tanácsot, hogy az előbbi pontok alatt elfogadott szabályzatoknak kellő számú példányban ki nyomtatása s az érdekelt hivatalok részére rendelkezésre bocsátása iránt intézkedjék;

4. kimondja, hogy a debreceni kollégium mostani egyházkerületi képviselői, mint a kollégium felső oktatási intézetének tanár-tagjai, tagjai maradnak az egyházkerületi közgyűlésnek;

5. az átmeneti idő alatt a lelkészképzés vezetésére az egyetem hittudományi karának egyik tanára lesz felkérendő, évi 1000 korona tiszteletdíj mellett, a tanárképzés vezetése pedig — külön tiszteletdíj nélkül — az internátusi igazgató feladata lesz;

6. a bölcsészethallgatók internátusi kedvezményeinek szaporítására évenként 2000 koronát rendel fordítani.

(Átengedik a kollégiumot az egyetemnek.)

Intézkedéseket tett még a közgyűlés a kiadások folyósítása, a könyvtárigazgatói tisztség szervezése és betöltése, a tudományegyetem fakultásai és a megszűnő akadémiai tanszakok között a viszony szabályozása, a lelkészképzés vizsgálat vezető bizottságok szervezése, a szeniori és esküdtfelügyelői állás, a legációi és teológus irnoki intézmény, az ifjúsági egyesületek fentartása iránt.

Kimondta végül a közgyűlés, hogy a szükséges kollégiumi helyiségeket a debreceni m. kir. tudományegyetem 1914-15. tanévben megnyíló három fakultásának elhelyezésére mindaddig, míg a debreceni tudományegyetem központi épülete fölépül, készséggel átengedi, az átalakításokról s általában az összes helyiségek jókarban és megfelelő berendezéssel rendelkezésre bocsátásáról kellő időben gondoskodik s a felmerülő költségeket előlegezi.

Ügyvédielöltek a miniszterelnöknél

Tüntetés Tisza István gróf mellett

Az aradi ügyvédielöltek küldöttsége ma járt fenn a miniszterelnöknél és Balogh Jenő dr. igazságügyminiszternél.

Baron István dr. üdvözölte Tisza István gróf miniszterelnököt nagyszerű állásfoglalásáért az ügyvédielöltek érdekében.

Tisza István gróf miniszterelnök megköszönve az ügyvédielöltek üdvözlését, kijelentette, hogy a kabinet a legközelebbi napokban foglalkozik az ügyvédielöltek érdekeit érintő kérdéssel és biztosította a küldöttséget, hogy a munkapárt, mint a kormány teljes rokonszenvvel kíséri a fiatal emberek törekvéseit.

Az éljenzéssel fogadott szavak után Balogh Jenő dr. igazságügyminisztert kérték, hogy ügyüket kedvezően kezelje s sérelmüket orvosolja.

Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter erre kijelentette, hogy már legközelebb terjeszt be olyan javaslatot, amely az ügyvédielöltek várakozását ki fogja elégíteni.

A válaszok után tomboló lelkesedéssel ünnepelték Tisza István grófot és az igazságügyminisztert. Amikor Tisza visszaakart vonulni a négy száz főnyi tömeg utána nyomult, körülvette és mintegy tíz percig éljenezte Tiszát.

— Ez az igazi liberalizmus!
— Le a radikálisokkal!
— Le a csalókkal!

Ilyen kiáltások zúgtak folytonosan. A tüntetés az utcára is kiterjedt, az ügyvédielöltek az utcára is folytonosan éljeneztek Tisza István grófot.

Mohamedán fejedelmet követelnek az albán fölkelők

Durazzót megerősítik

Bécs, június 4. A *Neues Wiener Journal* jelenti: Politikai körökben nagy feltűnést kelt, hogy a király tegnapelőtt *Berchtold* gróf külügyminisztert és *Krobatin* hadügyminisztert, tegnap pedig *Ferencz* Ferdinánd főherceget és *Haus* tengernagy tengerészeti parancsnokot kihallgatáson fogadta Schönbrunnban.

Mint értesülünk, e kihallgatásokon az albán kérdésre vonatkozó fontos elhatározásról volt szó.

Róma, június 4. *Akif* basa, az újonnan kinevezett albán miniszter, a *Giornale de Italia* tudósítójának azt mondta, hogy *Albánia helyzete kétségbeesítő és csak az európai intervenció mentheti meg*. Minthogy azonban a hármass entente hatalmai vonakodnak, a fejedelm és Albániában mindenki, aki józanul gondolkozik, a hármasszövetségtől várja a segítséget. Berlin, Bécs és Róma mindenben egyetértenek. Ne habozzanak tehát az elhatározásaikban. Albánia csapatokat lelkesedéssel fogja fogadni.

Róma, június 4. A *Tribuna* jelenti Durazzóból: *Mig Albániában a politikai és a katonai helyzet folyton rosszabbodik, a fejedelmi palotában látszólagos nyugalmat tanúsítanak, azonban lázasan tesznek előkészületeket a Szktariba való átköltözésre.*

Berlin, június 4. *Esszád* basa a *National Zeitung* antivari-i jelentése szerint néhány nap múlva *Konstantinápolyba érkezik*. Ez a hír durazzói körökben nagy megrökönyödést, sőt megdöbbenést keltett, mert jól tudják, hogy *Esszád* ottani ifjú-török hívei körében nagy mozgalmat fog kezdeményezni *Albánia keresztény uralkodója ellen.*

Durazzó, június 4. A fejedelm ren-

deletére hollandi tisztek vezetése alatt a Durazzóhoz vezető utako tábori eroditményeket építenek, hogy a várost a fölkelők esetleges támadásával szemben jobban védhetőbbé tegyék. Mindazonáltal még mindig remélik, hogy a fölkelőkkel folytatott tárgyalások sikerrel fognak járni.

Berlin, június 4. Az ellenőrző bizottság ma megjelent Sijakban s tárgyalt a fölkelőkkel, akik ragaszkodnak ama régi követelésükhöz, hogy *Albánia trónjára mohamedán herceg kerüljön.*

Amsterdam, június 4. A bizottság *Esszád* pasa árulásának megdönthetetlen bizonyítékait gyűjtötte össze.

Tisztuiítás a tanáregyesületben

— A közgyűlés második napja —

Lankadatlan érdeklődés nyilvánult meg az Országos Református Tanáregyesület közgyűlésének második napja iránt. Délelőtt 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést *Dóczy Imre* elnök a főgimnázium tornatermében.

Kálmán János dr. kolozsvári kollégiumi tanár a latin nyelvnek a modern oktatásban való szerepéről értekezett. Szembeszállott azaz a felfogással, hogy a latin nyelv a középiskolai oktatásból kiküszöbölendő, legfeljebb annyi koncessziót lehet tenni ennek a felfogásnak, hogy a gimnázium harmadik osztályában kezdjék meg a latin nyelv oktatását.

Az értékes és tartalmas értekezés után vita következett, melyben többen részt vettek. *Csengery* János, az ismert tudós, ellene mond a latin kiküszöbölésének és semmiféle koncessziót nem helyesel a latin nyelv háttérbe szorítására.

Hasonló értelemben szólal fel *Nagy Zsigmond* s valamennyi felszólaló megegyezik abban, hogy a latin nyelv kiszorítását helyteleníti, nemkülönb a görög nyelv kiküszöbölését.

Imre Sándor dr. budapesti állami polgári iskolai tanítóképző intézeti tanár nagy hatású felolvasást tartott, melynek tárgya: a református nevelés kapcsolatban a modern fel-



A legtermészetesebb és legelőszőrűbb hajápolás a rendszeresen végzett fejmosás Pixavonnal, egy szabadalmazott eljárás segítségével szagtalanított, folyékony kátrányszappannal. A Pixavon nemcsak tisztítja a haját, hanem kátránytartalmánál fogva egyenesen serkentőleg hat a fejbőrre. Pompásan habzik és hajját könnyen lehet a hajról leöblíteni.

Már néhány Pixavonos hajmosás után mindenki érzi a jótékony hatást, ezért a Pixavont bizvást mondhatjuk ideális hajápoló szernek.

Egy üveg Pixavon hónapokra elegendő és ára 2.50 korona. Valamennyi szakmabeli üzletben kapható. Minden jobb fodrászüzletben végeznek Pixavonos hajmosást.

adatokkal. A mélyen szántó gondolatokban gazdag felolvasás nagy tetszést aratott.

A közgyűlés egyik fontos tárgya volt a tisztújítás. A választások egyhangú felkiáltással történtek meg. Elnökké Dóczy Imrét választották meg nagy lelkesedéssel. Vidéken lakó alelnök Antal Géza dr., székhelyen lakó alelnök S. Szabó József lett. Főjegyző Bessenyei Lajos dr., központi jegyző U. Szabó Gyula, pénztárnok Jakucs István. Vidéki jegyzők Benkó Imre, Kincs Gyula és Rácz Lajos dr. Központi igazgatósági tagok: dr. Csűrös Ferenc, dr. Gulyás István, Karai Sándor, Kócz Aurélné, dr. Kun Béla, dr. Mitrovics Gyula, dr. Nagy Zsigmond, Sass Béla, Sinka Sándor, dr. Veress István.

A jelentéseket egyhangúlag tudomásul vette a közgyűlés, majd a javaslatok kerültek sorra. Ezek közt nagy figyelmet keltett dr. Gergely György javaslata, melyben állást foglalt amellett, hogy a gimnáziumi oktatás eszközei közé vegyék fel a mozgófényképet. A kisújszállási tanári kar a nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozólag tett javaslatot, de az indítvány fölött napirendre tértek, mert a kultuszminister ígéretet tett, hogy ha aktuális lesz a kérdés, kikéri az érdekelteket véleményét.

Dóczy Imre elnök felolvasta Négyessy Lászlónak, az Országos Tanáregyesület elnökének üdvözlő táviratát, majd bejelentette, hogy az új hat éves ciklusra a számvizsgáló bizottságot meg kell alakítani. A közgyűlés a bizottság tagjaiul Nagy Eleket, Nagy Sándort és Török Pétert választotta meg.

Elnök ezután örömet fejezte ki a felett, hogy a közgyűlés magas színvonalon állott és oly egyöntetiséggel folyt le. Köszönetét fejezte ki az egyházkerületnek, a főgimnázium tanári karának a vendéglátásért s ezután a közgyűlést berekesztette.

A néptanító tragédiája

**Öngyilkos lett,
mert éhezett a családja**

Egy jobb sorsra érdemes tanító dobta el magát az életét. Nyirábrány község vasúti állomásán hasbalotta magát Marusán György 33 éves biharszentendrei tanító. Az öngyilkost beszállították a debreceni kórházba, ahol a délután folyamán kiszervezték.

Marusán Györgyöt egy évvel ezelőtt választották meg tanítónak a biharszentendrei állami népiskolába. Tegnap este elutazott hazulról, hogy Piskolton lakó édesanyját és nővérét meglátogassa. Ma hajnalban két óraker érkezett meg Nyirábrányba, ahol át kellett volna neki szállni a piskolti személyvonatra. A vonat beérkezése előtt pár perccel öngyilkos lett.

A tanító a harmadosztályú váróteremben tartózkodott. Egy padon ült, mikor hirtelen előrántotta forgópisztolyát s mielőtt megakadályozhatták volna, hasbalotta magát. A dörrenésre összefutottak az utasok és a vasúti személyzet. Felemelték a padlózaton vergődő Marusánt s bevitték a főnök irodájába. Gyorsan orvost hívtak, aki bekötözte a tanító életveszélyes sebeit, majd utasítására a legközelebb induló vonattal reggel hét óraker behozták a debreceni kórházba.

A nagyállomástól a mentők szállították be a sebészeti-osztályra, ahol Pető Pál rendőrfogalmazó kihallgatta. Marusán elbeszélte, hogy régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, amelynek végrehajtása ma hajnalban hirtelen érlelődött meg benne. A rendőrfogalmazónak arra a kérdésére, hogy miért követte el tettét, ezt válaszolta:

— Nem tudtam a fizetésemből tisztességesen eltartani a családomat.

Marusán György délben eszméletét veszítette s délután fél 3 óraker meghalt. Haláláról a rendőrség táviratban értesítette az özvegyét. A tanító hat gyermeket hagyott árván.

A tiszántuli egyházkerület közgyűlése

— Második nap —

A tiszántuli református egyházkerület ma folytatta közgyűlését. A tanácskozások során több száz ügyet intéztek el, amelyről tudósításunk a következő:

(Választások.)

Kilenc óra után nyitotta meg a folytatódó közgyűlést Degenfeld József gróf főgondnok.

A közgyűlés mindenekelőtt a konventi tagok megválasztását intézte el. Konventi rendes tagokul Kiss Ferenc teológiai tanárt, egyházkerületi főjegyzőt és Sulyok István esperest, póttagokul Futó Zoltán és Vigh József espereseket.

Kiss Ferenc előadó fölolvasta a bizottságok névsorát a megüresedett helyek betöltésére s egyben kérte Széll Kálmán esperest, hogy eddig viselt tisztségét továbbra is tartsa meg.

Kun Béla dr. előadó ezután a főiskolai ügyeket referálta. Bejelentette az igazgatótanács, hogy Bacsó Jenő dr. a jogakadémiára, Huss Richárd dr. a bölcsészeti karra történt meghívását elfogadta. A két új akadémiai tanár meg is jelent a közgyűlés előtt s letette az esküt. Az új tanárok nevében Bacsó Jenő dr. mondott köszönetet az egyházkerületnek, mire Baltazár Dezső dr. püspök üdvözlőte meleg szavakkal az új tanárokat.

Bejelentette az előadó, hogy a gyakorló iskolai második tanítói állásra kiírt pályázatra hét pályázat érkezett be. A pályázók között a jelölés megejtetvén, I. helyre jelölték Orosz Istvánt, második helyre Király Józsefet. A megalakított választókielődöttség visszavonult s megejtette a választást, amelynek eredménye szerint tíz szavazattal nyolc ellenében Orosz Istvánt választották meg.

Ezután tápintézeti, hagyatéki, alapítványi, haszonbérleti és egyéb adminisztratív ügyeket intézett el a közgyűlés, majd tudomásul vette a debreceni egyetemen három fakultásnak 1914. évben való megnyitását.

(A kollégium vagyona.)

A pénzügyi-bizottság jegyzőkönyvének kapcsán tudomásul vette a közgyűlés a kollégium 1913. évi zárszámadását, amely szerint a bevétel 679,998 korona 57 fillér, a kiadás 670,462 korona 42 fillér, a maradvány 9536 korona 15 fillér, a tiszta vagyon pedig 10,082,137 korona 15 fillér volt.

(Az egyetemi templom.)

A tápintézeti kezelés körül fölmerült panaszköz ügyében kelt ama memorandumot, hogy a megejtett vizsgálat semmi visszavonulást sem tapasztalt, a közgyűlés tudomásul vette, kimondta, hogy a gimnáziumi tanszéket fedezet hiányában most nem létesíti, örömmel vette tudomásul, hogy a gimnáziumi építő-pénztár egy milliót meghaladó vagyona 100,000 koronát meghaladó összeggel gyarapodott, tudomásul vette, hogy az egyetemi templomot kellő fedezet hiányában a debreceni egyház nem tudja fölépíteni, de a nagytemplomot egyetemi templomul szívesen átengedi.

Hozzájárult a közgyűlés a városi tanács határozatához egy egyetemi emlék kiadása tárgyában.

(Nyugdíjazások.)

Az egyetemi tanszékért nem folyamodott Csiky Lajos és Kovács Sándor dr. akadémiai tanárokat nyugdíjazta a közgyűlés. És pedig Csiky Lajost kiváló érdemei elismerése mellett 1914. szeptember 1-től, Kovács Sándor drt, akinek 39 szolgálati éve van, teljes fizetéssel, végül Fiók Károly drt 6950 korona nyugdíjjal s annak kijelentésével, hogy távozását a kerület sajnálattal veszi tudomásul.

(A kollégium és egyetem története.)

Kimondta a közgyűlés, hogy néhai Balogh Ferenc irodalmi hagyatékában lévő kéziratot a kollégium történetéről kinyomat-

ja és kiadja, a tiszta jövedelemből a főiskolán Balogh-alapítványt létesít. Tudomásul vette, hogy Balogh Ferenc mellszobrára 1136 korona 04 fillér gyűlt be, amelyet kamatoztatás végett takarékbba tétet.

Kimondta a közgyűlés, hogy az egyetem létesítésére vonatkozó adatokat összegyűjti és kinyomatja. Az erre kiküldött bizottságba a közgyűlés Görömbey Péter, Lencz Géza dr., Kiss József, Dicsőfi József és Dóczy Imre tagokat küldte ki, hogy az emlékkönyv szerkesztésének teendőit lássák el. Nagy Zsigmond tanár helyének Nagy Jenő helyettes-tanárral lett betöltését s így több tanárnak magasabb fizetési-osztályba sorozását a közgyűlés tudomásul vette, kimondta, hogy a gimnáziumi segéd-tanári állást a megfelelő fedezet esetén szervezi át rendes tanári állásra, a gimnáziumi második ének-zenetanári állás szervezését kimondta, Kecskeméthy M. Lajos és S. Szabó József korpótlék iránti kérését nem teljesíti.

(Elismerés Karai Sándornak és Degenfeld József grófnak.)

Örömmel vette tudomásul, hogy az új főgimnázium elkészült, s hogy az nemcsak megfelel a célnak, de az építkezésnek monumentális voltát és berendezésének minden tekintetben való célszerűségét tekintve a legkiválóbb ilyen iskolák mellett ezeket meghaladja. Az előadó javaslatára a közgyűlés az építkezés, tervezés és berendezés körül szerzett elévülhetetlen nagy érdemeiért, kifejtett fáradhatatlan munkásságáért Karai Sándornak köszönetet szavazott s ezt jegyzőkönyvbe iktatni rendelte.

Vass Mihály esperes nagy elismeréssel szól az új főgimnázium létrehozásában közreműködőtekről, indítványozza, hogy a fölavató-ünnepben elhangzott imát és beszédeket a közgyűlés örökítse meg s miután úgy tudja, hogy a főgimnázium létesítésében Degenfeld József főgondnoknak orosz-lánrésze van indítványozza azt is, hogy az ő érdemeit is megörökítsék.

Ehhez a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel hozzá is járult.

(A tanítóképző ügyei.)

Köszönetet mondott a közgyűlés a tanítóképzőintézet részére tett adományokért, kimondta, hogy a tanítóképzőben magyar-német nyelvi tanszékét létesít s annak sürgős betöltését határozta el, valamint 1915. január 1-től az alsó évfolyamon párhuzamos osztály fölállítását egy segéd-tanárral. Kimondta, hogy a tanítóképző hallgatóinak kibocsátását nem helyesli s azt a legsürgősebb esetben tartja csak megengedhetőnek, a temetésre járást azonban ez idő szerint nem szüntetheti be. Elhatározta a könyvtárnak a nagy szünet alatt való átalakítását s ki-



Aki következetesen mindennap használja az Odólt, az a mi tudásunk szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ara: 1-1 üveg (hónapokig olé) K 2, 1/2, üveg 120 K.

mondta, hogy a tanszék betöltésére várost, hanem meg.

Kun Béla nisszaképzőt meg, miután az korábban megkezdni az áprilisban most K en é z y lelkész vezette választott lelkész csak tíűdöbeteg nének pályázatát hat évig fog tá szák két évig ségügyi intézményi s ez alatt ápolásért járó A diakonisszak lapon lesznek ajándékozott é tásokat Tóth I A közgyűlés az zájárult és a p ronát utalvány

A misszió nagyobb liber rültekintéssel másul vette, 443078 koron 11,310 korona csőnből még 3

Degenf a közgyűlés e z ár Dezső d ságba választ

Igazolnak lés a tanügy Lajos és BÉl domásul vett egész sereg kat megerősít tületeket, hog Elhatározta, l tuszminisztert régebbi határ melyik iskolát

A leányg az a gondolat letét, miután je el az egyh názium részé

SzeleO gimnázium sz leányiskoláva maradjon t épületben s a Dmke, inter a kerület, ha matus presb közgyűlés e való előterje K. Tóth Ka

Egy ser után Kun E lmre gimnáz jasztatása ir tudva azt, r sal, ambició hatatlanságg milyen nagy lák fejleszté nak, a kultu után a köz alkalmával é csökkent en fejt ki mint hogy állása

Dege Ő ezt már Dóczy elev emelte a r nivóra, ame ma alig pó nem fog oly Balt

mondta, hogy a tanítóképzőbeli neveléstani tanszék betöltésének joga nem az öt hajdúvárost, hanem azok egyházközségeit illeti meg.

(A diakonisszaképzés.)

Kun Béla dr. javasolja, hogy a diakonisszaképzőt már szeptember előtt nyissák meg, miután az Augusztus-szanatórium már korábban megnyílik. Juliusban javasolja meg kezdeni az ápolónői tanfolyamot, amelyet most Kenéz Gyula dr. és Uray Sándor lelkész vezetnek, míg Makay Lajos a megválasztott lelkész hivatalába lép. Egyelőre csak tüdőbeteg ápolónői tanfolyamra hirdetnének pályázatot. A diakonissza tanfolyam hat évig fog tartani, a kiképzett diakonisszák két évig tartoznak a helybeli egészségügyi intézményeknél szolgálatot teljesíteni s ez alatt teljes ellátást, ruházatot s az ápolásért járó díjak felét zsebpénzül kapják. A diakonisszaképző helyiségei az ispotálylapon lesznek a debreceni egyház által ajándékozott épületben. A szükséges átalakításokat Tóth István végzi 10,037 koronáért. A közgyűlés az előadói előterjesztéshez hozzájárult és a püspök kérésére még 6000 koronát utalványozott ki.

(Missziói ügyek.)

A missziói ügyek után, amelyeket a legnagyobb liberálizmussal, jóakarattal és körültekintéssel intézett el a közgyűlés tudomásul vette, hogy az akadémiai internátus 443078 korona 48 fillérbe, a pótmunkák 11,310 korona 17 fillérbe került és így a költségből még 3000 korona áll rendelkezésére.

Degenfeld József gróf indítványára a közgyűlés egyhangú határozattal Baltazar Dezső dr. püspököt a missziói bizottságba választotta be.

Igazoltak mondták ki ezután a közgyűlés a tanügybizottságba kiküldött Kovács Lajos és Bély Lajos tagokat, majd tudomásul vett a főgimnáziumra vonatkozó egész sereg jelentést, a választott tanárokat megerősítette s fölhívta a fölteszteteket, hogy azoktól az esküt vegye ki. Elhatározta, hogy föliratban értesíti a kultuszminisztert, hogy az egyházkerület egy régebbi határozata szerint a leányok bármelyik iskolát látogathatják.

(A leánygimnázium.)

A leánygimnázium kérdésénél fölmerült az a gondolat, hogy a Dmke. internátus épületét, miután az internátus megszűnik kérje el az egyházkerület a várostól leánygimnázium részére.

Szele György utal arra, hogy a leánygimnázium szerves kapcsolatban van a felső leányiskolával s ennek internátusa is van, maradjon tehát e két intézet a Kossuth-utcai épületben s inkább a tanítóképzőt vigyék a Dmke. internátusba. A kérést azonban nem a kerület, hanem csakis a debreceni református presbiterium intézheti a városhoz. A közgyűlés e kérésnek az egyháztanácsban való előterjesztésére a gondolat fölvetőjét K. Tóth Kálmán lelkészt kérte föl.

(Elismerés Dóczy Imrének.)

Egy sereg középiskolai ügy elintézése után Kun Béla dr. előterjesztette Dóczy Imre gimnáziumi felügyelő kérését nyugdíjaztatása iránt. Az előadó javasolta, hogy tudva azt, milyen nagy energiával, tudással, ambícióval és ügyszeretettel és fáradhatatlansággal dolgozott Dóczy Imre és milyen nagy szolgálatokat tett a középiskolák fejlesztése terén a református egyháznak, a kulturának, a magyar hazának s miután a középiskolák bekövetkező reformja alkalmával ő nélkülözhetetlen lesz, mert még csökkent energiával is olyan munkásságot fejt ki mint más senki, kérje föl a közgyűlés, hogy állását tartsa meg.

Degenfeld József gróf főgondnok: Ő ezt már a tanügyi bizottságban javasolta. Dóczy elévülhetetlen érdemeket szerzett, ő emelte a református gimnáziumokat olyan nivóra, amelyen kevés hasonló iskola áll. Ő ma alig pótolható s utóda, bárki legyen az, nem fog olyan értéket nyújthatni, mint ő.

Baltazar Dezső dr. püspök hasonló

értelembe szól. Gondviselészerű volt, hogy Dóczy Imre került a felügyelői állásra, a melyben nagy, elévülhetetlen érdemeket szerzett s igaza van az előadónak, hogy őt még, ha csökkent energiával dolgozik is, pótolni senki sem tudja. Azért tehát meg kell őt tartani mai helyén. Az elnökség nem azért nyilatkozott meg, hogy befolyást gyakoroljon a közgyűlésre, hanem hogy a közgyűlés elhatározását a maga nyilatkozatával is nyomatékosabbá, lelkesebbé tegye.

Vass Mihály esperes az elnökség iránt ragaszkodását fejezve ki helyesli elhatározását s szeretettel járul hozzá a határozati javaslatához.

Ezt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel, éljenzéssel el is fogadta.

A közgyűlés ezután népiskolai ügyeket intézett el.

Dorog a pápához

Hódoló távirat a püspökségért

Emlékezetes, hogy május elsején Domahidy Elemér főispán Hajdudorog városonstre- küldöttségét vezette a kormány elé. A küldöttség tisztelgett Tisza István gróf miniszterelnöknel és Jankovich Béla kultuszminiszternél, akik előtt annak a kérelmének adott kifejezést, hogy a hajdudorogi egyházmegye székhelyét Hajdudorognak hagyják meg. A miniszterelnök válaszában sajnálattal jelentette ki, hogy a székhely kérdése már Nyiregyháza javára eldőlt és nem lehet változtatni a helyzeten. Kilátásba helyezte ugy a miniszterelnök, mint a kultuszminiszter, hogy *intézményekkel fogja kárpótolni Dorogot a veszteségeért.*

Ez az ígéret azonban nem szerelte le Hajdudorog mozgalmát, mely félszázada folyik a püspöki székhelyért. A város képviselőtestülete ma közgyűlést tartott, melyen egyhangú lelkesedéssel mondták ki, hogy *a város szerzett jogaitól el nem áll és sohasem fog megszűnni küzdeni minden lehetséges és törvényes eszközzel a dorogi püspöki székhelyért.*

A képviselőtestület elhatározta, hogy *a királyhoz feliratot, a pápához pedig hódoló táviratot intéz.*

A távirat szövege ez:

Sanctissimo Patri

Roma-Vatikano.

Szentséges Atyánk!

Szentségednek Christi fideles graeci bullája az új görög katolikus püspökség székhelyét örök időkre Hajdudorognak biztosítja és templomát székesegyházzá avatja. Lesújtó fájdalommal és mélyszégyenrel vettük tudomásul, hogy az illetékes tényezők Szentségednek ezen legfelsőbb elhatározása ellenére a székhelynek a protestáns Nyiregyháza való elhelyezését vették tervbe és ezáltal Szentségednek az itt lakó hitbuzgó katolikus népét a legfelsőbb elhatározásokba vetett hitében rendítik meg.

Mély alázattal és Szentséged intézkedéseinek csatlakozhatatlan voltába vetett rendíthetetlen hittel könyörgünk, hogy félszázados, hitünkkel erősített küzdelmünknek Szentséged és apostoli királyunk legmagasabb elhatározása által biztosított eredményét, a püspöki székhelyet tőlünk elvenni és hennünket szerzett jogainktól megfosztani ne engedje.

Egyidejűleg a legfőbb kegyur, apostoli királyunk ő felségéhez hódoló esedezéssel járultunk.

A legmélyebb hódolattal: Szentséged-

nek Krisztusban alázatos és hű fiait, Hajdudorog város közönsége nevében:

Szabó Elemér főbíró és
Farkas Győző jegyző.

Farkas Győző főjegyző előterjesztette ezután, hogy a kormány kárpótlásképpen több olyan intézményt akar Hajdudorognak adni, amelyeket Dorognak el kell ugyan fogadnia, de nem kárpótlásképpen, hanem, mint olyan kulturális intézményeket, amelyekre az új püspökségnek szüksége van. Ezek az intézmények: járási székhely, négy osztályu, gimnázialis irányu polgári iskola, földmives iskola, a Dorog—Nánás—Nyiregyházi ut kiépítése.

A közgyűlés tudomásul vette a kilátásba helyezett intézményeket, de szerzett jogáról a püspöki székhelyre vonatkozóan lemondani nem fog soha.

HIREK

Porubszky Jenő emlékezete

Ma délután temették el nagy részvét mellett Porubszky Jenőt, a debreceni kir. ítélőtábla volt elnökét Pöstyénben. A temetésen részt vett a debreceni bírói kar nagy küldöttsége is.

A kiváló férfiú elhunytának alkalmával foglalkozott ma délelőtt Debrecen város tanácsa is, amely részvéttel emlékezett meg Porubszky Jenő haláláról. Emlékét jegyzőkönyvbe iktatta és az elhunyt özvegyéhez a Vass Károly dr. jegyző által fogalmazott megleghangu részvétátiratot küldte:

Méltóságos Asszonyunk!

Debrecen sz. kir. város tanácsa mély megrendüléssel értesült Méltóságod férjének hosszas szenvedés után mindnvájunk igaz sajnálatára bekövetkezett elhalálásáról.

Megilletődve fogadtuk a lesújtó hirt, hogy Porubszky Jenő immár elköltözött az élők sorából és igaz együttérzéssel gyászoljuk a fényes érdemű férfiut, akinek elhunyt nemesak a magyar igazságügynek, de városunknak is, ahol élete utolsó éveit töltötte, mérhetetlen gyásza és vesztesége.

Csak nemrég örült e város közönsége annak, hogy a megboldogult nagy férfiut az igazságügy terén szerzett érdemeiért a legfelsőbb kegy kitiüntetésben részesítette, s most pedig gyászba borult szívvel állunk meg a nagy halott ravatalánál.

Méltóságos Asszonyunk megboldogult nemes lelkű férjének emlékét jegyzőkönyvünkben örökítettük meg, s amidőn ezt Méltóságod tudomására hozzuk, vagyunk Debrecen sz. kir. város tanácsa nevében tisztelettel Debrecen, 1914. június 4-én

Kovács József polgármester, Dr. Vass Károly jegyző.

Részvétátiratot intézett a tanács a kir. ítélőtáblához is.

— **Kihallgatások a királynál.** — Bécsből táviratozzák: A király ma hosszabb kihallgatáson fogadta Kroboton hadügyminisztert, majd Bilinszky közös pénzügyminisztert, végül hőtendorfi Konrád Ferenc vezérkari főnököt.

— **A városi tisztújításhoz.** Illetékes helyről felkértünk annak közlésére, hogy a Debreceni Futár 1914. évi június hó 1-én megjelent számában a tisztújításra vonatkozólag közzétett adatok teljesen önkényes, a tényektől távol álló kombinációk, melyek legfeljebb a cikkíró egyéni találgatását tükrözik visza.

— **A király a budapesti szegényeknek.** A király, mint a hivatalos lap közli, magánpénztárából tízezer koronát adományozott a budapesti szegények és szülőkölődök részére.

— **Kiss József kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kiss Józsefet a Ferenc József-rend középkeresztjével tüntette ki. A legnagyobb élő magyar költőt érte a királyi kitüntetés, amelynek az értékét növeli az, hogy a keresztet az egész ország elismerése, öröme és tisztelete tüzi az ősz poéta mellé. Kiss József már régésrég baccalaureustusa a modern magyar literatúrának, amelynek új hangokat, új színeket adott; a királyi kitüntetés csak a hivatalos elismerés a költő számára. Mégis az egész ország öröme kíséri Kiss József kitüntetését, a koszorút, amelyet a fejedelmi kéz helyezett a „Knyáz Potemkin” és a „Legendák a nagyapámról” lantosának a homlokára.

— **Az Országos Ügyvédszövetség debreceni tisztálya** június hó 11-én délelőtt háromnegyed 11 órakor az ügyvédi kamara üléstermében (Piac-utca, passage) rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Elnök és társelnökök választása. 2. A választmány újalakítása. 3. Az 1914. évi országos nagygyűlés. 4. Az ügyvédek nyári szünete. Előadó dr. Magyar Simon ügyvéd. 5. Kollektív szerződés. Előadó dr. Kuthi Sándor ügyvéd. 6. Az ipari bíróságokról szóló törvénytervezet. Előadók Tóth János dr. ügyvéd és Harsányi Imre dr. rendőrkapitány, az ipari ügyosztály főnöke, Radó Rezső dr. a kereskedelmi- és iparkamara s.-titkára.

— **A Vöröskereszt Egyesület közgyűlése.** A Vöröskereszt Egyesület helybeli fiókjára vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor tartja meg a város háza nagytermében közgyűlést, amelynek egyik tárgya lesz az önkéntes betegápolónői tanfolyamon részt vettek között az oklevél kiosztása.

— **Elfogott rabszökevény.** Néhány nappal ezelőtt a debreceni nagyállomásról be-kisérték a főkapitányságra Vajtó Miklós foglalkozás nélküli egyént. Komlóssy Pál dr. rendőrkapitány kihallgatta Vajtót, aki elmondta, hogy többrendbeli lopás miatt a dési törvényszék fogházában volt lezárva, ahonnan a múlt hét szombatján egy rendőrrel illetőségi helyére, Tokajba kísértették. Tokajban jobbmódu rokonai laknak s ő roppant szegény volt, ha a városon végig kísérik: ezért amikor Nagyváradon a rendőr elaludt mellette, észrevétlenül megszökött. Egyenesen Debrecennek vette az útját s két napi gyaloglás, bujdosás után megérkezett a városba. A debreceni rendőrség erős fedezett mellett elkísértette Tokajba a szökevényt.

— **Tennis-raketteket** szakszerűen javít és huroz Mentze Henrik Piac-u. 38. szám.

URANIA

Debreczen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.

Ma utoljára

1. Zene.
2. Mozgóképek híradó. Aktuális felvételek.
3. A Honrát hegység szakadéka. Színes természeti felvétel.
4. Szegény Lolla. Drámai jelenet.
5. Végzetes házszám. Kacagtató.
6. Északalasszói tájak. Természeti szépségek.
7. A ravasz fűz. Humoros.
8. Tengeri rákok. Természettudományi felvétel.
9. Sportfejlesztés Rheimsban. Ismeretterjesztő.
10. 11. **AZ EHEZŐ NÜVÉSZ.** Pompás vigjáték 2 felvonásban.

ELŐADÁSOK: este pontosan 7 órától. Minden kép után van bemenet. Utolsó előadás 10 órától.
Rendés helyreállítás. Bérletjegyek érvényesek.

Szombaton és Vasárnap
június hó 6-án és 7-én
GYERÜNK CSAK...
Remek vigjáték 3 felvonásban.
Azonkívül a remek humoros kíséző műsor.

— **A kanadai hajószerecséltenség.** Londonból táviratozzák: Hollmann újdélwalesi miniszterelnök a kanadai hajókatasztrófáról így nyilatkozott: A vizsgálat valószínűleg arra fog vezetni, hogy egyik vagy másik szerecséltlen alárendelt alkalmazottat vagy matrózt el fogják itélni, aki maga is a körülmények áldozata. A közönség számára ez azonban nem fogja fokozni a tengeri utazás biztonságát addig, amíg a hajóvállalatok igazgatóit nem helyezik vád alá gyilkosságban való bünrészség miatt. — Londonból táviratozzák: Itt híre jár, hogy a „Storstad” széngözös tulajdonosai nemcsak vonakodnak megfizetni a Canadian Pacific által az Empress elsüllyedéseért követelt 400,000 font sterling kártérítést, hanem még a Canadian-tól követelnek tízezer font kártérítést a Storstad megrongálódásáért azzal az indoklással, hogy az Empress of Ireland szabálytalan kormányzása okozta a katasztrófát.

!! A bécsi, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki !!

FÁY-arckrém :
-szappant és
-poudert :
: :
Azt a legjobb arckrém szer, melynek használatától a bőre szeplő és mélyfolt három nap alatt eltűnik.
Ára 1-1 korona.

Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENC

gyógyszerárban

Kossuth-utca 8. A színház mellett.

— **A boszniai hadgyakorlatok.** Bécsből táviratozzák: Június 24-től 27-ig Szerajevó és Konic között nagy hegyi hadgyakorlat lesz Potiorek Oszkár tábornagy, hadseregfelügyelő vezetése alatt, amelyen Ferenc Ferdinánd főherceg, az egész fegyveres erő főfelügyelője is részt akar venni, Konrád báróval, a vezérkar főnökével és nagy katonai törzskarával. A főhercegné a hadgyakorlatra való részvételére a következő diszpozíciók történtek: Ferenc Ferdinánd főherceg június 15-én Szerajevóba érkezik és rövid itt tartózkodás után tovább utazik Ilidzebe, ahol a Boszna-szállóban fog lakni. Június 28-án, a hadgyakorlatok lefűvása után a főherceg visszatér Szerajevóba, ahol megszemléli a várost és nevezetességeit, ugyanaz nap délután pedig Zágrábon át visszautazik Bécsbe. A hadgyakorlatoknak a főherceg által már jóváhagyott programja a következő: Június 24-én venülnak fel a manőveren részt vevő csapatok és katonai intézetek, a kiindulási pozíciókba. 25-én pihenő nap lesz. A harcserü állapot június 25-én, délután két órakor kezdődik és ugyanekkor kezdik meg az ellenfelek a biztosítási és a földterítési szolgálatot, 26-án és 27-én tartják meg a harcserü manővereiket és valószínű, hogy még 27-én délelőtt be is fejezik. A manőverek befejezése után katonai parádé lesz, amelynek folyamán a gyakorlaton részt vevő csapatok defilírozni fognak a főherceg előtt. A hadgyakorlati vezetőség már június 22-én berendezkedik Han Kaziban, Tarcin közelében. A gyakorlatok után az összes azokon résztvevő csapatok hosszabb pihenőt kapnak.

DR. BERENCZY ZOLTÁN

nőorvos
lakását

Piac-utca 16. szám alól

PIAC-UTCA 10. SZÁM
alá helyezte át. (Szilágyi-ház)

— **Elsőrangú fővárosi művészekből** álló társulattal kezdte meg pár estére tejedő vendégjátékát az országos híri Szűcs Laci — az Angol Királynőben. A gazdag és nívós műsorból különösen H. Váradi Elza, Szőke Szakáll, Harmat Ilona, Szűcs Laci, Magyar Ervin, Fenyő Sándor és Gergely Nusi számai váltak ki. A többiek is megérdemelt sikert arattak. A zsúfolt nézőtér előkelő közönsége pompásan szórakozott és nevetett az előadás folyamata alatt. Ma meg ismétlik a fényes műsrot, melynek minden egyes száma nívós és újdonság. Előadás 9—12-ig. Helyárak: 3, 2 és 1 korona.

— **Betegség miatt a halálba.** Kabáról jelenté tudósítónk: A múlt hónap 22-én korcsmázás alkalmával Porcsin Kálmán legény biciskájával súlyos sebet ejtett K. Szabó Károly 39 éves földműves ajkán. A seb inficiálódott s a földműves arca az orvosi kezelés dacára feldagadt. Betegsége roppant kínoztta K. Szabót, aki emiatt annyira elkeseredett, hogy tegnap délután az istállóban felakasztotta magát. Édesanyja vette észre az öngyilkosságot s ő jelentette az esetet a községi előjáróságnak. A debreceni kir. ügyészség a hozzá beérkezett jelentés vétele után K. Szabó Károly eltemetésére engedélyt adott.

— **Háromezer bányász sztrájkja.** Pécsről táviratozzák: A Dunagőzhajózási Társaság pécsvidéki szénbányáiban tudvalevően már négy hét óta sztrájkol háromezer munkás. Megegyezésre alig van kilátás s a munkások körében nagy az elkeseredés. Ötszázán már elutaztak s másutt vállaltak munkát. Tegnap kétszázötven sztrájkoló fölkereste a vármegye alispánját s utlevelet kért tőle Délamerikába. Az alispán azonban megtagadta kérésük teljesítését. Az igazgatóság vonakodik a sztrájkolóknak kiadni az írásait, nehogy másutt vállalhassanak munkát. A pécsi járásbírósnak tegnap érdekes tárgyalás volt. A Dunagőzhajózási Társaság kielégítési eljárást indított egy sereg sztrájkoló munkása ellen, akik természetben kaptak tőle lakást. A járásbírósnak kimondotta ítéletében, hogy a munkások családjukkal együtt kötelesek holnapig kimenni a lakásukból, különben karhatalommal távolítják el őket. Ma este Pécsen nyilvános népgyűlés lesz a sztrájkolók érdekében. Nyugybányáról és Tatabányáról száznegyven bányász érkezett a pécsvidéki bányatelepre, de amidőn meghallották, hogy sztrájkktörő szerepre hívták őket, elutaztak.

— **Feltűnő nyakkendők 1 koronáért** kaphatók Frank Testvéreknél, a megyeháza mellett.

APOLLO

MA PÉNTEKEN

Gyöngyi Izsó

vendégjátékával

GOLDSTEIN SZÁMI

ÚJ BOHÓZATOS KINEMASZKECCS.

A GYÁR LEÁNYA.

SZOCIÁLIS SZINMŰ 4 FELVONÁSBAN.

Uj. Weichinger Károly csódtömegehez leltározott italneműek üvegenként és nagyobb mennyiségben Király-utca 4. szám alatti (Ungár Jenő palotája) üzlethelyiségében kiárusítatnak. Nyitva délelőtt 9—11 óráig, délután 4—6 óráig.

— **Bankóhamisító milliomosok.** Varsóból táviratozzák: A törvényszék ma szenzációs monstre bünpört kezdett tárgyalni. A két fővádolt két milliomos, a Zemerov testvérek, akik közül az egyik vasutigazgató. Zemerovék azzal vádolják, hogy 100 rubelesek hamisítottak és hoztak forgalomba. A perben szereplők száma meghaladja a kétszázat.

— **Feltűnést keltő reklámkészülék** kihasználási joga Hajdúvármegye területére eladó. Megtekinthető d. u. 2—5-ig Debreczenben a Központi-szállóban.

— **Dr. Széll Kálmán VII. kerületi tisztiorvos lakását** a VII-ik egészségügyi-kerületbe Simonyi-ut 4. szám alá helyezte át. Rendelési idő: reggel 8—10-ig, este 6—8-ig. Telefon-szám: 9-61.

— **Elegáns girardi-kalapok** Frank Testvéreknél a vármegyeháza mellett.

— **Angol tennis-rakettek,** lapdák és teljes tennis-felszerelésekből a legnagyobb választék Mentze Henriknél, Piac-u. 38. szám.

§ **Börtönre ítélt tolvaj.** Lévai Sándorné bősörményi lakos a múlt év novemberében Szentesi Balázné, Balog Jánosné és Nagy Sándor udvaráról tyukot és ruhaneműket lopott, ezért a törvényszék ma hét havi börtönt mért rá.

§ **Okirathamítás járattal.** Balogh Gyula debreceni mészáros 1912 július havában a debreceni vásáron Hunyadi Gábor hadházi lakostól két darab ökröt vett 1600 koronáért. Hatszáz koronát átadott Hunyadinak, aki az egyik ökröt járlatot visszatartotta, míg Balogh az egész vételárát ki nem fizeti. Balogh azonban egy járlatot hamisított s eladta az ökröket. A debreceni törvényszék ma két heti fogházra ítélte. Felebbezett.



PALMA az elasztikus cipősarok
figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

Külsőleg és belsőleg egyaránt legbiztosabb hatású hájsziszor a

PALMA

Próbaúveg 40 fillér.

.. Kapható: ..

Dr. Szelényi Árpád
gyógyszerésznél

Debreczen, Piac-utca 30. sz.

Mack'féle
KAISER-BORAX
Előkelő Toaletszer
Százézer családban használatban, finomítja és szépíti a bőrt, megvédelmezi minden időjárás ellen. Csak valódi piros kartonban á 15, 30 és 75 fillér. Kaiser-Borax-Szappan 80 fillér. Tola-Szappan 40 fillér.
GOTTLIEB VOITH WIEN III/1
Mindenhol kapható.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

- Debreczeni lakbérszabályzat . 80 fillér
 - Házber-nyugtakönyvecske . 40 .
 - Házirend 40 .
 - Kapuczedula (minden helyiség részére) 10 .
 - Üres lakás bejelentési lap . 10 .
 - Ismét kiadott lakás bejelentési lap 10 .
 - Epités engedély iránti kérvény . 10 .
 - Lakhatási 10 fillér.
- .. ért darabonként kapható ..

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIACT-UTCZA 49.

ARANYÉREM WIEN 1912.

Ideggyöngye férfiak

egészségük helyreállítását előmozdítják, ha

Evaton-tablettákat

használnak. Kérje az orvosi vélemények gyűjteményét. Próba K 4-20, fél doboz K 10-—, egész doboz K 18-— utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Cím:

ST. MARKUS-APOTHEKE
FABRIK PHARM. SPEZIALPRÄPARATE
WIEN, III. HAUPTSTRASSE 130.

Raktárak: **Török József** Budapest, VI., Király-utca 12, **Hunnia-gyógyszertár** Budapest, VII., Erzsébet-körut 56.

Balatonfüredi

szanatorium és gyógyfürdő !!!

Természetes szénasavas iszapfürdők és balatonfürdők. Ivókúra. Fizikai és diätetikai gyógyintézet az összes belbetegségek számára, különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedéseinek és női bajoknak. Cukorbetegeknek ivó-, alkálizáló- és diätetikus kúra. Idegbetegégek számára az összes modern gyógyszerközökkel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Röntgen- és kémiai-laboratórium. Zander-intézet. Inhalatórium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde

Magyar hitel	7 7-75
Osztrák hitel	801-—
4 százalékos koronajáradék	79-95
Allamvasut	684-00
Jelzálogbank	399-50
Rimamurányi	617-25
Salgótarjáni	630-—
Közuti vasut	691-25

Magánleszámitolási kamatláb

Bécs 3¹/₁₆% — Berlin 2¹/₂% — London 2¹⁵/₁₆%

Budapesti gabonátőzsde

Strasser és König debreceni bizományos távirati jelentése.	
Buza 1915. április.	18 25
„ októberre	18 10
Tengeri 1915 máj.	7 39
Rozs áprilisra	9 72
„ októberre	—
Zab áprilisra	8 02
„ októberre	7 71
Tengeri jul.	7 82
„ aug.	—

Készára tartott.

NYILTÉR.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **A mulatás vége.** Berkesz József egykori földműves a múlt év őszi mulatozás közben úgy megittotta egy vasvillával Kalló Imrét, hogy ez 20 napig gyógyuló sérülést szenvedett. A debreceni törvényszék ma tartott tárgyalásán egy heti fogházzal büntette Berkeszt.

3800 bolgár

100 évnél idősebb!
E balkán nép keménysége és ezen magas életkoruknak teljes erőben való elérése titka: a

„**YOGHURT.**“ Ez egy tejből készülő, rendkívül táperejű étel, mely a szervezetre csodálatos erősítő és gyógyító hatással van; nagyon egyszerű a készítési módja, amellyel roppant olcsó, mert házilag előállítható tiszta tejből. — Irjon azonnal egy levelezőlapot. **BAUMANN** tejgazdasága, Nagyszobon 5 címre és ingyen kapja meg a „A YOGHURT jelentősége mint táp- és gyógyszer“ című füzetet. — Azonkívül kap 5 phiola „Baumann-féle YOGHURT-formont“-et (elegendő 5 liter Yoghurt előállítására) és utasítást a bolgár Yoghurt készítéséhez, ha 1 K 60 fillért is beküld bélyegeken vagy postautalványon.

Dr. Sztankay Ába gyógyszertára a Nádorhoz

DEBRECZEN, ATTILA-TÉR.

Ajánlja saját találmányainak kiváló készítményeit.

DR. SZTANKAY-féle

HONTHIN-TABLETTA

Legmakacsabb hasmenést gyógyítja. Egyedüli gyógyszer, melyet élő magyar gyógyszerész állított elő s melyet a magyar kormány hivatalos gyógyszerre tett. Egy doboz ára K 1-20.

Mindkét gyógyszer kapható a monarchia nagyobb gyógyszertáraitban — Attilla-terti NÁDOR gyógyszertárban.

Legjobb használat DR. SZTANKAY ÁBA

„EULAXANS-TABLETTAI“

Fájdalommentes székletet idéz elő. Hascsikarás sosem lép fel. Az étvágyat nem rontja. Használata takarékos, amennyiben egy szem teljesen elegendő a széklet előidézésére.

Egy tubus ára K 1-20.

10 szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 l.

APRÓ HIRDETÉSEK

Vasárnap betűből kezdett minden szó 10 fillér. Apróhirdetések előre fizetendők.

Videokról
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén élér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

A próhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Jelleges leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A Debreceni Független Ujság
telefon száma:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Üzlet

TELI
holmik elrakásához natfa lin, terpentín, rovarpor, dohánypor kapható a Deutsch üzletekben.

SZEVEDI PAPRIKA-
különlegességek óriási raktára I. INDENFELD J. JENŐ fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Falusy Károly
polgári és katonai cipész Debreczen, Csapó-u. 41.
Készíték mindenféle sportcipőket, valamint orthopéd cipőket fájós és nyomorék lábakra. Raktáron tartok műhelyemben készült legjobb minőségű férfi-, női és gyermekcipőket.

!!! FELHÍVÁS !!!
Fizetési zavarokkal küzdő tisztességes kereskedők, iparosok vagy földbirtokosok ügyelnek sikeres rendezésük szavatosság mellett, minden előleg nélkül vállalom, a szükséges tökélet megszerzem, avagy megfellelő kezesről gondoskodom. Kötött összeállításaim vannak és a legjobb referenciákkal rendelkezem.
MEGBIZHATÓ
jelligé alatt továbbit.

Különte

Poloskairtást
NÁNÁSSY ISTVÁN legsikeresebben végzi a Máv. vasutak poloska és féregirtója. Kérem 849. számú telefonon felhívni. Évi kezelést és megvizsgálásokat is végez. Levélbeli megrendeléseket kérem. Fa-zekas Mihály-utca 4 és Postakert Gyár-utca 6.

Hőgyeim!
Egyszeri próba meggyőzi, hogy szeplőt, májtót, pattanást, vimmedit, minden bőrruhságot az országhírű ártalmatlan Matild-arcnőcs, crém és szappan okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Főraktárak: Jóna és Jóna és Tóth Béla utóda Kubek Tisza-palota. 2736

KÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és I-rendű vidéki takarékpénztári részvényekre
Konvertált jelzálogra 140 K
Hazai sorsjegyre . . . 90
Osz. vörös kereszt s.j. 40
Olasz vörös kereszt s.j. 33
Erzsébet sorsjegyre . . 7
József . . . 10
Bazilika . . . 20
Magy. vörös kereszt s.j. 22
A kölcsön apró részletekben törleszthető. Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, úgy a letét-nyel beküldése ellenében a kölcsönt a tenni összege fölemeljük. **Részletfizetésre vásárokat, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltjuk és rájuk fontl kölcsönt adjuk.**
A Debreczeni Kézizálog Kölcsön-társ. bankosztálya SIMONFFY-UTCA 13. SZÁM. Telefon 298. Alapítási év 1878.

Egy óra reklámképen!

Aki ingyen akar egy órát még hozzá elegáns, precíz órat, urak vagy hölgyek részére, választás szerint — írjon azonnal
Uhrenhaus FR. SCHMIDT, Prag, Weinberge 554.

Pénzt kölcsönöz magánzó 5% mellett tisztes-séges embereknek 5 évi részlet-fizetésre (ingatlanra is). KÖLCSÖN K. Berlin 29., poste restante

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári időnyre

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	szelvény 7 kor.
	szelvény 10 kor.
	szelvény 15 kor.
	szelvény 17 kor.
	szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-rt., színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamarni, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron káld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök a melyeket a magánvő élvez, ha szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cégtől, a gyári piacon rendel meg, igen jelenté-kenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsiai válasszék. Miniatúr, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban

DEBRECZENI BUTORKÉSZÍTŐ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETÉNEK

BUTORRAKTÁRA

Debreczen, Piacz-utca 26—28. sz.

Az új városi bérház fényesen berendezett szuterénhelyiségekben.

Minden izlésnek megfelelő butorok!

Szolid árak!
Kedvező fizetési feltételek!
TELEFON: 968.

Ragyogó fehér a fehérnemű

— egy 1/2 órai főzés után —

PERSIL

önmüködő mosószerrel

Jótállás mellett ártalmatlan! Chor nélkül! Kefelés nélkül! — Dörgölés nélkül!

„PERSIL“ megkíméli a fehérneműt, azt kámban főzve fehér lesz, mintha a napsugarak a szabadban fehérítetté volna. — Gyár:
GOTTLIEB VOITH, WIEN, III/1.

Mindenütt kapható!

Gyógy- és vizgyógyintézet

minden modern phisikai gyógyeszközökkel
EGGENBERG, :: GRAZ MELLETT.
Vezető-orvos Dr. Grossmann, volt egyet. segéd.

Üzemnagyoobbítás folytán

nyomással:

1000 színes jóminőségű boríték K 3-60
1000 finom fehér boríték . . . „ 6—
1000 félív üzleti levélpapír . . . „ 7—
1000 színes levelező-lap . . . „ 5-20

Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, PIACZ-UTCA 49.

GAMBRINUS

SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM

DEBRECZEN, PIACZ-U. 28.,

A VÁROSI BÉRPALOTÁBAN

a mai kor igényeinek megfelelően a legdiszesebben modern, világvárosi berendezéssel. Utcai pálmakert a passagében. Páholy rendszer. Nagy gondnal kezelt konyha. Zóna rendszerű villásreggeli különlegességek. Speciális délutáni uzsonnák. Meleg konyha éjfélig.

Havi étkezések a legmérsékeltébb áron.

Kitünő kőbányai sörök.

Pilseni ősforrás (Urquelle).

Müncheni Paulaner sör.

American bar rendszerű italkimérés. Különleges likőrök poharankénti kimérése. Saját szőlőtelepemen termelt borok kimérése. Tokaji szőlőben termelt boraim kimérése. Előzékeny kiszolgálásról gondoskodom és kérem a nagyérdemű közönséget, hogy eddigi kegyes pártfogásukat ezen új vállalatomnál is fenn-tartani sziveskedjenek.

Márkus Jenő, vendéglős.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

„CZÉGNÉL“
DEBRECZEN,
Kistemplombazár

Napernyők

Gyermekruhák

Harisnyák

Tricók

!! nagy választékban !!

!! Kartelen kívül !!

MEZŐ ÁRMIN

Spálotta, dozska és csorópkereskedése Wesselenyi-tér 6. szám alatt. (Berta-gözmalom.) — Kolarit-ledőlemes kizárólagos egyed. árusítása. — Kartelen kívül, tehát olcsó árak. Mindenkinék saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.

TELEFONSZÁM 632.

TELEFONSZÁM 632.

HALMÁGYI

NŐI ÉS LEÁNYFELÖLTŐK NAGYÁRUHÁZA DEBRECZEN, PIAC-U. 32. (VOLT SZEDLÁK-HÁZ.)

Állandóan dús választék:

Selyem, Grenadin és Broche, valamint Gummi, Impregnált és Lüsster köpenyekben.

Eponge costum legujabb 35— kor-tól.

Crepp bluz újonság reklámár 3-50 K-tól.

Eponge és vászonalj 6-90 kor-tól.

Crepp és Cretton pongyola 10— K-tól.

Selyem costumok, alkalmi és utcai ruhák, felöltőkben. Eredeti párisi és berlini modellek.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piacz-utca 49., a főpostával szemben.